

Використана література:

1. Гуляев А. П. Металловедение. Учебник для вузов. 6-е изд., перераб. и доп. М. : Металлургия, 1986. – 544 с.
2. Лахтин Ю. М., Леонтьева В. П. Материаловедение : учебник для машиностроительных вузов – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Машиностроение. 1980. – 493 с., ил.
3. Металознавство: підручник / О. М. Бялік, В. С. Черненко, В. М. Писаренко, Ю. Н. Москаленко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ІВЦ “Видавництво “Політехніка”, 2010. – 384 с.

Савченко С. А. Основные подходы по изучению физико-химических свойств металлов будущими учителями технологий.

В статье рассматриваются вопросы по модернизации образовательной среды будущих учителей технологий и основные подходы по изучению физико-химических свойств металлов, целесообразность оптимального использования металлов при заданных условиях.

Ключевые слова: *металловедение, учитель технологий, физико-химические свойства металлов.*

Savchenko S. O. The main approaches to studying the physicochemical properties of metals, future teachers of technology.

In this article discussed the questions of the modernization of the educational environment the future teachers of technology and the basic approaches to study the physico-chemical properties of metals, the appropriateness of the optimal using of metals under the given conditions.

Keywords: *metallurgy, teacher of technologies, physicochemical properties of metals.*

Сергієнко О. В.

**Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

СОЦІАЛЬНІ, ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЧИННИКИ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ “ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНА ТВОРЧІСТЬ”

Одне з основних положень сучасної психолого-педагогічної науки полягає в тому, що вдосконалення процесу формування і розвитку особистості можливо лише за умови здійснення особистісно-орієнтованого навчання, при якому освітній процес стає для студента особистісно значущим. Дослідження особистісно-орієнтованого навчання необхідно здійснювати, виходячи з тісного взаємозв'язку теорії пізнання та особистісного розвитку.

Організація особистісно-орієнтованого навчання потребує переорієнтації: від спрямованості на запам'ятовування готових знань необхідно перейти до формування особистісних новоутворень, вміння творчо навчатись, опрацьовуючи наукові знання і суспільний досвід стосовно до потреб практики.

Ключові слова: *освіта, особистісно-орієнтоване навчання, особистість, декоративно-прикладна творчість, навчальний процес, педагогічні чинники, формування особистості, студент, викладач.*

Декоративно-прикладна творчість є одним з найдавніших видів художньої діяльності людини. Це невід'ємна складова частина матеріально-духовної культури народу, історична основа, на якій розвивалася і розвивається світова художня культура. До декоративно-прикладної творчості належать одяг, меблі, хатнє начиння, тобто світ речей, котрим користується людина в своєму побуті. Жодна зі сфер творчої діяльності людини не має такого могутнього засобу художньої виразності, як декоративно-прикладна творчість.

Мета статті полягає у виявленні педагогічних умов, за яких освітній процес під час вивчення курсу “Декоративно-прикладна творчість” стає для студента особистісно

значущим.

Через особисті речі, побутові предмети людина приймає і формує певний спосіб життя. На побутових речах лежить відбиток особистості їх господаря, етнічного й соціального середовища. Отже, декоративно-прикладна творчість – одна з форм суспільної свідомості і діяльності людини.

З метою кращого ознайомлення студентів з творчістю свого народу, його історією, обрядами і традиціями, усвідомлення ними значення декоративно-прикладної творчості в духовно-матеріальному житті суспільства, бажано організовувати екскурсії в музеї декоративно-прикладної творчості, знайомити студентів з приватними колекціями, водити на художні виставки тощо.

Особистісно-орієнтований підхід до студентів під-час вивчення курсу “Декоративно-прикладна творчість” має забезпечити розвиток і саморозвиток особистості студента як суб’єкта пізнання і предметної діяльності, ґрунтуючись на виявлених його індивідуальних особливостях.

Особистісно орієнтоване навчання будується на принципі варіативності, тобто виборі змісту, методів і форм навчального процесу. Таким чином, кожне навчання відповідно до своєї сутності є реалізацією умов для розвитку особистості, тобто воно має бути розвивальним, особистісно орієнтованим.

До головних ідей та принципів особистісно-орієнтованого підходу відносять:

- принцип самоактуалізації – в кожній людині існує потреба в актуалізації своїх інтелектуальних, комунікативних, художніх і фізичних здібностей. Важливо пробудити і підтримати намагання студентів до прояву, розвитку своїх природних та соціально набутих можливостей;

- принцип індивідуальності – враховуючи індивідуальні і особистісні особливості студента, всіляко сприяти їх подальшому розвитку;

- принцип суб’єктності – індивідуальність притаманна лише тій людині, яка реально володіє суб’єктними якостями та повноваженнями; вміло використовує їх при побудові діяльності, спілкування і взаємин. Необхідно допомагати студенту стати справжнім суб’єктом життєдіяльності, сприяти формуванню і збагаченню його суб’єктного досвіду;

- принцип вибору – педагогічно доцільно, щоби студент жив, учився і виховувався в умовах постійного вибору, володів суб’єктними повноваженнями під час вибору мети, змісту і засобів навчання, поведінки, мотивів;

- принцип творчості та успіху – досягнення успіху в тому чи іншому виді діяльності сприяє формуванню позитивного “Я”-образу особистості, стимулює процеси самовдосконалення і самобудівництва власного “Я”;

- принцип довіри та підтримки – віра у творчий потенціал студента, довіра до нього, підтримка його намагань до самореалізації та самоствердження замість надмірних вимогливості, контролю. Не зовнішні впливи, а внутрішня мотивація визначають успіх у роботі студента.

Саме на заняттях з декоративно-прикладної творчості можна реалізувати всі ці принципи.

Глобальні зміни, які відбуваються в умовах науково-технічного прогресу, економічних і політичних зрушень, приводять до необоротних змін в освіті, до усвідомлення її особливої соціальної ролі, важливого значення як для суспільства в цілому, так і для кожної людини. На межі тисячоліть людство відчуло пріоритетну роль освіти у розв’язанні економічних, соціальних і екологічних проблем. Це зумовлює найважливішу соціальну функцію навчання, яка полягає у формуванні всебічно розвиненої особистості, що є об’єктивною необхідністю в демократичному суспільстві. Завдання формування особистості передбачають як головний критерій успішності навчання не лише знання, уміння, навички, функціональну підготовленість до

виконання певних видів діяльності, але й виховання особистісних якостей: професійної спрямованості, суспільної активності, творчих умінь і здібностей, емоційної сфери. В зв'язку з цим значно підвищується роль навчання в особистісному розвитку і становленні людини, в наданні їй допомоги у розв'язанні життєвих проблем, самовизначенні і самореалізації. Таким чином, змінюється підхід до навчання в суспільстві, його соціальний зміст, характер, цілі і завдання, технології, відношення учасників навчального процесу.

Традиційне навчання вже не може бути провідним у цілісному освітньому процесі. Значущими стають ті складові навчального процесу, які розвивають індивідуальність студента, створюють усі необхідні умови для його саморозвитку, самовираження, самовдосконалення. Отже необхідно змінити цілі та зміст освіти, що вимагає перехід від традиційних до інноваційних форм навчання. Одне з основних положень сучасної психолого-педагогічної науки полягає в тому, що вдосконалення процесу формування і розвитку особистості можливо лише за умови здійснення особистісно-орієнтованого навчання. Мета такого навчання – гармонійне формування і всебічний розвиток особистості українського громадянина, повне розкриття його творчих сил, набуття власного “Я”, неповторної індивідуальності. Він має стати суб'єктом життєдіяльності, професійної діяльності, а не опанувати тільки певну сукупність загальнонаукових і професійних знань, навичок і вмінь. Для цього викладач повинен допомогти студентові знайти самого себе, підтримати та розвинути людину в людині, закласти в неї механізми адаптації, самовизначення, саморозвитку, самореалізації, самовдосконалення в умовах навчально-пізнавальної діяльності, які сприятимуть становленню творчої особистості.

Все це кардинально змінює функції навчального процесу, основними серед яких стають виховна, розвивальна і самовдосконалення, а не освітня, як у традиційній системі.

Розвиток української педагогічної науки славетний своїми інноваційними традиціями. Особлива роль в соціальному житті і в розвитку системи освіти України належить видатним українським педагогам А. С. Макаренку і В. О. Сухомлинському, які найважливіше значення в процесі навчання і виховання дітей приділяли всебічному розвитку особистості, реалізації і самореалізації особистісного потенціалу кожної людини.

Період навчання у ВНЗ, під час якого здійснюються професійна ідентифікація та адаптація майбутнього спеціаліста, – найбільш важливий для розвитку особистості фахівця будь-якої сфери діяльності. І від успішного психологічного забезпечення навчально-виховного процесу під час вивчення “Декоративно-прикладна творчість” великою мірою залежить ефективність підготовки спеціалістів.

Розвиток особистості відбувається під впливом різноманітних соціальних факторів і живого, безпосереднього спілкування з оточуючими людьми. Починаючи з підліткового віку, велику роль у розвитку особистості відіграє спілкування з ровесниками, друзями, серед яких проводиться значна частина часу. Усе більшого значення з цього вікового періоду набувають самовиховання і самовдосконалення особистості.

Студентський вік є періодом найбільш інтенсивного соціального формування особистості. Це період пошуків самоствердження і самостійності, морального удосконалення і формування соціальної зрілості, розвитку професійного мислення і образу поведінки, тобто період, який суттєво впливає на всі подальші роки життя. Цьому віку властиві не тільки романтичність, активність, творче дерзання, пошук відчуття новизни і нетерпіння до рутини, але й надмірна чутливість, хворобливе самолюбство, підвищена недовірливість та імпульсивність поведінки, максималізм, нестійкість суджень. Цими особливостями не слід ігнорувати, оскільки саме морально-психологічна нестійкість, підвищена емоційна загостреність і динамічність є тим своєрідним підґрунтям, на якому відбувається становлення і самоствердження особистості.

Особистість формується в процесі активної взаємодії з навколишнім світом,

опановуючи соціальний досвід, суспільні цінності. На основі відображення людиною об'єктивних відносин відбувається формування внутрішніх позицій особистості, індивідуальних особливостей психічного складу, складається характер, інтелект, його ставлення до навколишніх і до самого себе.

Педагогічний процес у вищому навчальному закладі – складний, суперечливий, багатоступінчастий процес. На нього впливають різні чинники – внутрішні й зовнішні, об'єктивні й суб'єктивні, тривалі й ситуативні. Тому в цьому процесі своєрідно виявляються закони й закономірності різного рівня й виду.

Час навчання у вищій школі припадає на специфічний зламний момент у формуванні особистості людини. Це обумовлено рядом вікових та психологічних особливостей. Як відомо, особистість людини формується в її активній діяльності. Головною ж для студентів протягом навчання у вищій школі є навчально-пізнавальна діяльність. Вона полягає не лише в отриманні певної суми знань, а в набутті професійної спрямованості, що особливо важливо для успішної роботи у подальшому як фахівця. В цьому процесі вагому роль відіграє ряд чинників, таких як розвиток спеціальних здібностей, сприятлива атмосфера в колективі, включаючи і сферу стосунків студентів та викладачів вузу тощо.

Людина народжується як індивід, як суб'єкт суспільства, з притаманними їй природними задатками, формується як особистість у системі суспільних відносин завдяки цілеспрямованому вихованню.

Розвиток людини не можна зводити до засвоєння, простого накопичення нею знань, умінь та навичок з різних галузей науки і практичної діяльності. Його не слід розглядати лише з кількісного боку. Розвиток полягає передусім в якісних змінах психічної діяльності, у вихованні та формуванні особистості від її нижчих шаблів до вищих, у виникненні нових рис пам'яті, сприймання, уявлення, мислення, волі, характеру тощо, у формуванні нових якостей особистості.

Отже, можна зробити **висновок**, що особистісно-орієнтований підхід в процесі вивчення курсу “Декоративно-прикладна творчість” повинен реалізовуватись через: широку варіативність процесу навчання; використання диференційованих завдань, які дозволяють студенту самому обирати спосіб і форму виконання завдання; створення позитивного емоційного настрою в роботі; розвиток і стимулювання максимальної самостійності в процесі навчання; розвиток особистісних якостей студентів тощо.

Використана література:

1. Бех І. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні // Професійна освіта : педагогіка і психологія. Українсько-польський щорічник. – Ченстохова-Київ, 2000. – С. 33 1-350.
2. Бочелюк В. Й. Психологічна готовність учителя до особистісно орієнтованого навчання. Дис. ... канд. псих. наук. – К., 1998. – 205 с.
3. Гашимова В. Х. Деякі аспекти розвитку творчої особистості вчителя // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 255-261.
4. Ігнатенко П. Р. та ін. Виховання громадянина: психолого-педагогічний інародознавчий аспекти. – К., 1997.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / за ред. Л. М. Проколієнко. – К. : Рад. Школа, 1989. – 608 с.
6. Педагогіка / за ред. Ярмаченка М. Д. – К. : Вища школа, 1986. – 543 с.
7. Педагогічний словник / упор. С. У. Гончаренко. – К. : Вища школа, 1999. – 568 с.
8. Тхоржевський Д. О. Дидактика трудового навчання. – К. : Рад. школа, 1972. – 224 с.

Сергиенко О. В. Социальные, психолого-педагогические и методические факторы личностно ориентированного подхода к студентам во-время изучения курса “Декоративно-прикладное творчество”

Одно из основных положений современной психолого-педагогической науки состоит в том, что совершенствование процесса формирования и развития личности возможно лишь при условии осуществления личностно-ориентированного обучения, при котором образовательный процесс становится для ученика личностно значимым. Исследование личностно-ориентированного обучения необходимо осуществлять, исходя из тесной взаимосвязи теории познания и личностного развития.

Организация личностно-ориентированного обучения требует переориентации: от направленности на запоминание готовых знаний необходимо перейти к формированию личностных новообразований, умение творчески учиться, прорабатывая научные знания и общественный опыт применительно к потребностям практики.

Ключевые слова: образование, личностно-ориентированное обучение, личность, декоративно-прикладное творчество, учебный процесс, педагогические факторы, формирования личности, студент, преподаватель.

Sergienko O. V. Social, psychological, pedagogical and methodological factors of the self-oriented approach for students during the study course “Applied Arts and creativity”

One of the main provisions of modern psychology and pedagogy is that improving the process of formation and development of a person may only exercise personality-oriented education in which the educational process becomes personally meaningful for students. Investigation of personality-oriented education should be carried out based on the close relationship between theory of knowledge and personal development.

Organization of student-centered learning requires reorientation: from focus on memorization of knowledge ready to go to the formation of individual tumors, the ability to learn creatively, tackling a scientific knowledge and social experience on the needs of practice.

Keywords: education, student-oriented education, personality, decorative and applied art, educational process, educational factors, the formation of personality, a student teacher.

Сидорчук Л. А.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

**ЕРГОНОМІЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ**

У статті подано ергономічну культуру майбутнього вчителя технологій як складову його професійної компетенції. Розглянуто основні положення концепції формування ергономічної культури майбутнього вчителя технологій.

Ключові слова: ергономічна культура, професійна компетентність, вчитель технологій.

Компетентність вчителя набуває в останні роки все більшу актуальність у зв'язку з тим, що постійно трансформується соціальний досвід, реконструюється сфера освітніх послуг, з'являються всеможливі різновиди інноваційних шкіл, авторських педагогічних систем, пріоритетного напрямку набувають педагогічне проектування та технологізація освітніх процесів, зростає рівень вимог соціуму до спеціаліста.

Змістом технологічної освіти стають не тільки отримані знання про технології, а й сфера досягнень людства – наука, мистецтво, досвід творчої діяльності, традиції, духовні цінності, техніка, виробництво, які тісно пов'язані з життям, з вивченням основ наук у школі, з потребами вдосконалення технологій у різних галузях і полегшенням праці людини, підвищенням її продуктивності. Все це стає фундаментальним у вирішенні